

Seimo Žmogaus teisių komitetui

Seimo Teisės ir teisėtvarkos komitetui

Dėl Gyvybės prenatalinėje fazėje apsaugos įstatymo projekto Nr. XIIP-337

2017-04-05

Vilnius

Žemiau išvardintos nevyriausybinės organizacijos, susipažinusios su Gyvybės prenatalinėje fazėje apsaugos įstatymo projektu Nr. XIIP-337 (toliau – Projektas), kuriuo siekiama apriboti moterų teisę atlikti nepageidaujamo nėštumo nutraukimą, reiškia susirūpinimą, kad Projektas vėl svarstomas Seime.

Raginame Teisės ir teisėtvarkos komitetą, kaip papildomą komitetą, ir Žmogaus teisių komitetą, kaip pagrindinį komitetą, nepritarti projektui Nr. XIIP-337.

Atkreipiame dėmesį, kad 2013 m. spalio 21 d. Lietuvos Respublikos Seimui buvo įteiktas kreipimasis su 3782 gyventojų parašais, raginančiais nepritarti Projektui.

Projektu siekiama įtvirtinti, kad „žmogaus gyvybė prasideda nuo moters apvaisinimo“ (1 str. 1 d.). Nėštumo nutraukimas Projekto 3 str. 3 d. apibrėžiamas kaip „gyvybės prenatalinėje fazėje nutraukimas“, o Projekto 6 str. 1 d. įtvirtina privalomas nėštumo nutraukimo sąlygas – nutraukti nėštumą gali tik gydytojas, ir tik dviem atvejais: kai „nėštumas gresia nėščios moters gyvybei ar sveikatai“ (1 p.); „kai yra pagrįstų įtarimų, jog nėštumas atsirado dėl nusikalstamų veikų“ (2 p.).

Projektu siekiama uždrausti nėštumo nutraukimą visais atvejais, išskyrus dvi išimtis, ir už nėštumo nutraukimą kitais atvejais siūloma taikyti atsakomybę „Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka“ (10 str.).

Pažymime, kad toks įstatyminis reguliavimas turėtų itin neigiamų pasekmių moterų ir mergaičių fizinei ir psichikos sveikatai, nes priverstų jas rinktis nelegalų ir nesaugų nėštumo nutraukimą. Lenkijos Moterų ir šeimos planavimo federacijos duomenimis, Lenkijoje, kur nėštumo nutraukimas yra stipriai apribotas, kasmet atliekama 80-150 tūkstančių nelegalių abortų.

Toks reguliavimas prieštarautų Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos (1950 m.) 8 str. įtvirtinai kiekvieno asmens teisei į pagarbą jo privačiam ir šeimos gyvenimui ir Jungtinių Tautų Konvencijos dėl visų formų diskriminacijos panaikinimo moterims (1979 m.) 2 str. (d) daliai, kuri įpareigoja valstybes nares „susilaikyti nuo bet kokios diskriminacijos prieš moterį ir garantuoti, kad valstybinės institucijos ir įstaigos veiks atsižvelgdamos į šį įsipareigojimą“. Konvencijos 5 str. taip pat įpareigoja valstybes imtis visų reikiamų priemonių „pakeisti socialinius ir kultūrinius vyrų ir moterų elgesio modelius, kad išnyktų prietariai, papročiai ir kitokia praktika, pagrįsta vienos lyties nepilnavertiškumo ar pranašumo idėja arba stereotipišku vyrų ir moterų vaidmeniu“. Jungtinės Tautos, Jungtinių Tautų Moterų Diskriminacijos Panaikinimo Komitetas (CEDAW), Pasaulio sveikatos organizacija, Europos Taryba ne kartą ragino šalis nares dekriminalizuoti abortą, suteikti moteriai pasirinkimo laisvę, **panaikinti apribojimus moterims apsispręsti dėl nepageidaujamo nėštumo nutraukimo ir užtikrinti kokybišką lytinį švietimą bei prieinamą kontracepciją.**

Atkreipiame dėmesį, kad nėštumo nutraukimų skaičius Lietuvoje nuo 1990 m. kasmet nuosekliai mažėjo. Tai susiję su kylančiu pragyvenimo lygiu ir ekonomine gerove, platesne informacijos apie saugius lytinius santykius ir šeimos planavimą sklaida bei didesniu kontracepcijos

priemonių prieinamumu. Todėl, siekiant mažinti nepageidaujamų ar neplanuotų nėštumų skaičių, dėmesys ir turi būti skiriamas šioms priemonėms, kadangi jos, priešingai nei siūlomas reguliavimas, yra proporcingos, veiksmingos praktikoje, nediskriminuoja moterų bei nekelia grėsmės jų sveikatai ir gerovei.

Raginame nepritarti Projektui Nr. XIIP-337 ir jį lydintiems Baudžiamojo kodekso ir Civilinio kodekso pakeitimo projektams (XIIP-338 ir XIIP-339).

Kreipimąsi inicijavo:

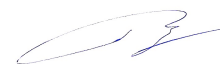
Lietuvos žmogaus teisių centras

Direktorė Birutė Sabatauskaitė

Žmogaus teisių stebėjimo institutas

Direktoriaus pavaduotoja
teisės klausimais
Natalija Bitiukova

Lygių galimybių plėtros centras

Direktorė Virginija Aleksejūnė

VšĮ Įvairovės ir edukacijos namai

Direktorė Vilma Gabrieliūtė

Kreipimąsi palaiko:

1. Atviros Lietuvos fondas
 2. Viešoji įstaiga „Europos namai“
 3. Koalicija „Galiu gyventi“
 4. Tolerantiško jaunimo asociacija
 5. Vilniaus moterų namai
 6. Labdaros ir paramos fondas „Frida“
 7. ŽIV ir AIDS paveiktų moterų bei jų artimųjų asociacija „Demetra“
 8. Lietuvos socialdemokračių moterų sąjunga
 9. Lietuvos socialdemokratinio jaunimo sąjunga
 10. Lietuvos liberalų sąjūdžio Žmogaus teisių komitetas
 11. Asociacija Kauno moterų draugija
 12. LSDP Vilniaus m. Žmogaus teisių ir lygių galimybių komisija
 13. Vilniaus liberalaus jaunimo organizacija
 14. Lietuvos liberalus jaunimas
 15. Lietuvos medicinos studentų asociacija
 16. Lietuvos sakaliukų sąjunga
 17. Asociacija LGL
 18. Moterų informacijos centras
 19. Šeimos planavimo ir seksualinės sveikatos asociacija
- NVO koalicija „Už vaiko teises“, kuri vienija šias nevyriausybinės organizacijas:**
20. Žmogaus teisių stebėjimo institutas
 21. Labdaros paramos fondas „SOS vaikų kaimų Lietuvoje draugija“
 22. „Žiburio“ labdaros ir paramos fondas
 23. Viešoji įstaiga „Paramos vaikams centras“

24. Viešoji įstaiga „Psichikos sveikatos perspektyvos“
25. Visuomeninė organizacija „Gelbėkit vaikus“
26. Viešoji įstaiga „Vaikų linija“
27. Asociacija „Nacionalinis aktyvių mamų sambūris“
28. Lietuvos sutrikusio intelekto žmonių globos bendrija „Viltis“
29. Viešoji įstaiga „Šeimos santykių institutas“
30. Asociacija „Lietuvos neįgaliųjų forumas“
31. Lietuvos autizmo asociacija „Lietaus vaikai“
32. Viešoji įstaiga „Vaiko labui“
33. Nacionalinis socialinės integracijos institutas